

based environment in the training of databases of future teachers of computer science]. Zhytomyr.

10. Kulykova, N. Yu. (2014). *Metodyka formyrovannya hotovnosti budushcheho uchytelia ynfarmatyky k yspolzovanyiu ynteraktyvnykh sredstv obucheniya*. [Methodology for the formation of the readiness of a future computer science teacher to use interactive teaching aids]. Volhohrad.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ШУЛЯК Андрій Сергійович – аспірант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: інформатизація освіти; підготовка майбутнього вчителя інформатики; робота з WEB-ресурсами, WEB-сервісами.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SHULIAK Andrii Serhiiiovych – postgraduate student in the Department of Pedagogics and Educational Management, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: informatization of education; training of future IT teacher; work with WEB-resources and WEB-services.

Стаття надійшла до редакції 28.10.2020 р.

УДК 374.091

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-190-206-211

САВЧЕНКО Наталія Сергіївна –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0420-3289>

e-mail: nataliy-savchenko@yandex.ua

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТА ДОСТУПНОСТІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Процес реформування всієї системи освіти України зумовлює необхідність переходу в якісно новий стан її невід'ємної ланки – позашкільної освіти. Актуальність обговорення цієї теми викликана потребою визначити роль і місце позашкілля в системній архітектурі освіти, адже позашкільна освіта є невіддільним складником системи освіти України, що має величезний виховний потенціал.

В сучасних умовах, у тій соціально-політичній та економічній ситуації, що склалася в Україні, позашкільні навчальні заклади знову покладають на себе завдання щодо створення умов для соціалізації та громадянського становлення дітей та молоді, а також організації їхнього змістовного дозвілля. Місія позашкільної освіти полягає у розвитку здібностей дітей та молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, технічної та іншої творчості, здобуття ними первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних для їх соціалізації, подальшої самореалізації та/або професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз останніх досліджень та публікацій, що присвячені теоретико-методологічним основам позашкільної

освіти та стосуються питань становлення і розвитку позашкільної освіти (В. Вербицький, Г. Пустовіт, Т. Сущенко, Л. Березівська, В. Берека, О. Биковська, С. Букреєва, Н. Харінко, Т. Цвірова, А. Шепилова та інші); сучасних підходів до організації додаткової освіти (В. Горський, А. Журкін, А. Золотарьова, М. Коваль, В. Лешер, О. Фоміна, А. Щетиніна та інші) свідчить, що, в основному, вони були присвячені загальним питанням вивчення досвіду організації змісту навчально-виховної діяльності в позашкільних установах та вирішенню завдань активізації їх виховного потенціалу. Однак мало або геть не обговорювалися питання доступності і якості позашкільної освіти, що є основними показниками ефективності освітньої системи будь-якої держави.

Мета статті. Висвітлити сучасні проблеми позашкільної освіти та окреслити перспективи вирішення питань підвищення якості та доступності позашкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Розроблення концептуальних ідей щодо реалізації виховного потенціалу позашкільних навчальних закладів України набуває підвищеного значення в контексті виконання державної політики щодо розвитку позашкільної освіти як сучасної освітньої системи, спрямованої на виховання

творчої особистості, здатної до самореалізації в соціальному середовищі. Суттєвою перевагою позашкільної освіти є можливість забезпечення особистісного розвитку дитини в процесі творчої діяльності за інтересами, соціального самоствердження вихованців у вільний від навчання в школі час [9; 12].

У сучасних науково-педагогічних дослідженнях наголошується на тому, що система позашкільної освіти є унікальною за підходами до організації виховної роботи, що визначає її важливе місце в освітній галузі України [2; 3; 4; 7; 8; 11]. Як окреме соціально-педагогічне явище вона сформувалася та розвивається відповідно до особливостей соціокультурного, економічного розвитку країни в цілому та регіонів зокрема.

Здійснений аналіз наукових джерел дає підстави визначити такі актуальні завдання щодо розвитку позашкільної освіти:

- удосконалення системи організаційно-координаційної роботи на всеукраїнському, регіональному та місцевому рівнях;

- підвищення ефективності організаційно-педагогічної, науково-методичної та психолого-педагогічної діяльності в позашкільних навчальних закладах;

- розроблення нормативно-правових основ для організації ефективної співпраці загальноосвітніх, позашкільних і вищих навчальних закладів з метою створення освітнього та виховного середовищ, оптимально сприятливих для духовного, інтелектуального, творчого розвитку дітей та молоді.

Матеріали всеукраїнських науково-практичних конференцій і семінарів-практикумів із питань організації діяльності позашкільних навчальних закладів дають змогу зробити висновки про те, що суттєвими чинниками розв'язання означених завдань є:

- розвиток позашкільної освіти та виховання підрастаючого покоління з урахуванням світових стандартів якості освіти;

- упровадження більш ефективних форм взаємодії між освітніми та іншими соціальними інститутами з метою створення освітнього, виховного середовища;

- підвищення соціального статусу педагога; забезпечення підготовки педагогічних кадрів до організації діяльності дітей та учнівської молоді за різними напрямками позашкільної освіти [6; 7; 8; 10].

Вищезазначене зумовлює необхідність узагальнення концептуальних ідей, які

відображають принципові позиції науковців і педагогів-практиків щодо реалізації освітнього та виховного потенціалів позашкільних навчальних закладів, організації цієї роботи на всеукраїнському, регіональному та місцевому рівнях. За нашим висновком, доцільно розглядати такі аспекти в контексті проблеми:

- науково-методологічний, що виражається у визначенні теоретико-методологічних і методичних основ модернізації діяльності позашкільних навчальних закладів на основі сучасних психолого-педагогічних досліджень;

- організаційно-координаційний, що полягає в оптимізації організаційно-педагогічних засад виховної роботи в позашкільних навчальних закладах, підвищенні рівня методико-координаційної роботи на всеукраїнському, регіональному та місцевому рівнях;

- процесуальний, що передбачає визначення умов, методів і засобів оптимізації виховної складової навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах, створення ефективних моделей організації виховної роботи на рівні закладу, його навчально-виховних структур (відділів, відділень тощо), творчих об'єднань (гуртків, шкіл, студій тощо).

Науково-методологічний аспект вирішення проблеми полягає не лише у визначенні шляхів і засобів реалізації виховного потенціалу позашкільних навчальних закладів, а й науково-методологічному обґрунтуванні їхньої доцільності. Важливими складовими науково-методичного забезпечення в цьому контексті є:

- аналіз наукових досліджень із проблем виховання та розвитку дітей і молоді, зокрема в позашкільних навчальних закладах, матеріалів педагогічної практики;

- науково-педагогічне обґрунтування соціального значення реалізації виховного потенціалу позашкільних навчальних закладів;

- розроблення концептуальних основ реалізації виховного потенціалу позашкільних навчальних закладів (оновлення Концепції позашкільної освіти та виховання з урахування сучасних соціокультурних тенденцій);

- упровадження в педагогічну практику сучасних методів науково-педагогічного дослідження, а саме: організаційно-педагогічного, психолого-педагогічного, методичного моніторингу; педагогічного моделювання виховних процесів, авторських

освітньо-виховних систем, методичної роботи тощо; оперативного аналізу – визначення показників результативності, розроблення критеріїв оцінювання ефективності роботи тощо.

Результати аналізу науково-методичної літератури та педагогічної практики дають підстави для висновку про те, що організація роботи позашкільних навчальних закладів на всеукраїнському організаційному рівні повинна включати:

- удосконалення нормативно-правової основи діяльності позашкільних навчальних закладів;

- організацію науково-педагогічних досліджень з актуальних проблем розвитку позашкільної освіти;

- сприяння формуванню та розвитку сучасних освітньо-виховних систем, спрямованих на розвиток, освіти та соціалізацію особистості тощо;

- удосконалення системи підвищення професійної компетентності педагогів;

- організацію міжнародної співпраці з актуальних проблем виховання та розвитку підростаючого покоління у сфері вільного часу;

- сприяння розвитку всеукраїнських періодичних науково-педагогічних видань;

- створення системи висвітлення виховної роботи позашкільних навчальних закладів у ЗМІ тощо [3; 12].

Зараз МОН здійснюється робота щодо підготовки нормативно-правових актів у сфері позашкільної освіти (Типової освітньої програми закладу позашкільної освіти, проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про позашкільну освіту», проекту Порядку організації інклюзивного навчання в системі позашкільної освіти тощо).

Аналіз матеріалів досвіду практичної діяльності позашкільних навчальних закладів України засвідчує, що основними шляхами реалізації потенціалу позашкільних навчальних закладів на регіональному організаційному рівні є:

- створення ефективної системи роботи щодо підвищення професійної компетентності педагогів (систематизація діяльності обласних методико-педагогічних заходів – семінарів-практикумів, науково-практичних конференцій тощо; організація співпраці щодо курсової перепідготовки педагогів з обласними інститутами післядипломної педагогічної освіти; розроблення та впровадження спецкурсів тощо; відкриття нових спеціальностей у ВНЗ для підготовки кваліфікованих фахівців

позашкільних закладів);

- забезпечення постійної професійної взаємодії в позашкільному педагогічному середовищі регіону (діяльність обласних профільних методоб'єднань, творчих груп педагогів, дистанційні форми співпраці на основі сучасних інформаційних технологій);

- підвищення ефективності роботи щодо узагальнення (технологія професійно-творчого портфоліо) та популяризації перспективного педагогічного досвіду (використання можливостей Інтернету, регіональних періодичних фахових видань) [6; 7].

Сутність процесуального аспекту проблеми полягає в цілеспрямованій організаційно-педагогічній діяльності, що має на меті залучення вихованців до системи взаємовідносин у позашкільному мікросередовищі, виховання ціннісного ставлення особистості до природи, інших людей, самого себе; становлення ціннісних орієнтацій особистості; передбачає створення системи навчально-виховної роботи, спрямованої на вирішення пріоритетних завдань щодо розвитку особистості.

За такого підходу як критерії оцінювання ефективності роботи педагогічних колективів щодо реалізації виховного потенціалу позашкільного навчального закладу можна розглядати такі:

- організаційна складова (сформованість організаційних моделей за напрямками навчально-виховної роботи, рівнями її організації);

- методична складова (програмно-методичне забезпечення, організація науково-методичної діяльності, співробітництво з освітніми закладами, науковими установами, батьками вихованців);

- психолого-педагогічна складова (психолого-педагогічний супровід навчально-виховного процесу).

Досвід підтверджує, що у наш час без постійної творчої взаємодії наукової думки та практичного досвіду педагогів вирішення проблеми підвищення якості освіти, зокрема позашкільної, є проблематичним.

Тому на часі необхідним є визначення пріоритетних напрямів спільної роботи вчених і педагогів-практиків. Серед них, на наш погляд, слід виокремити: удосконалення науково-методологічних засад діяльності навчальних закладів; визначення пріоритетних напрямів їх роботи; удосконалення системи навчальної, розвиваючої та виховної роботи; підсилення інноваційних процесів у навчально-виховній,

методичній, управлінській діяльності; широке впровадження в педагогічну практику наукових методів педагогічного моделювання; активізація інтеграційних процесів щодо використання освітньо-розвиваючих і здоров'язберігаючих технологій; психологічний супровід суб'єктів навчально-виховного процесу.

Сучасною психолого-педагогічною наукою зроблено суттєвий внесок у створення науково-методичного підґрунтя для формування освітнього середовища позашкільних навчальних закладів і забезпечення креативної спрямованості його невід'ємної складової – навчально-виховного мікросоціуму. Значними є наукові доробки щодо дослідження проблеми формування творчої особистості, розвитку психолого-педагогічних теорій розвивального навчання й виховання.

Чимало зроблено й педагогами-практиками. Постійно вдосконалюються

сучасні моделі навчально-розвивальної та виховної роботи, що забезпечує ефективність створених освітніх систем [2; 10].

Зазначене сприяє постійному вдосконаленню науково-методичної бази,

що стосується, насамперед, розроблення та впровадження сучасних педагогічних технологій. Здійснюється модернізація освітнього середовища: удосконалюються матеріально-технічні та психолого-педагогічні умови навчальних закладів, підсилюється активність навчально-виховного мікро соціуму; проводиться робота щодо формування в Україні цілісного освітнього та інформаційно-методичного простору [4; 5; 11].

Доступність або рівний доступ до освіти визначає, що, незалежно від того, де народилася дитина – у великому місті чи маленькому містечку або селі – вона має право на позашкільну освіту, навчання у закладах позашкільної освіти. Адже в Україні забезпечення рівного доступу освіти, у тому числі позашкільної, є одним із пріоритетних напрямів державної освітньої політики. Одним із основних індикаторів, що характеризують доступність позашкільної освіти є показник охоплення дітей позашкільною освітою у закладах позашкільної освіти від загальної кількості дітей дошкільного і шкільного віку. На жаль, ситуація щодо доступності до позашкільної освіти в Україні є нерівномірною, існує дисбаланс, який найбільше представлено в охопленні дітей позашкільною освітою у міській і сільській місцевості та в

гендерному аспекті, тобто відсотках охоплення дівчаток і хлопчиків [1].

На наш погляд, це, перш за все, пов'язано з недостатнім фінансуванням позашкільної освіти, особливо у сільській місцевості. По-друге, на місцях не завжди є широке інформування громадськості про функціонування закладів позашкільної освіти й співпраця закладів позашкільної освіти із закладами дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти. По-третє, не завжди є відповідальне ставлення місцевої влади щодо створення умов до здобуття позашкільної освіти дітьми у закладах позашкільної освіти. По-четверте, однією з головних проблем є відсутність кваліфікованих кадрів для проведення позашкільної роботи. Для збереження та подальшого розвитку позашкільної освіти важливо знаходити нові підходи, сучасні форми роботи, впроваджувати нові проекти, з урахуванням потреб суспільства, інтересів дітей та їх батьків в окремо взятому регіоні, місті, селищі. А це означає, що якість надання таких послуг повинна бути високою і здійснювати ці послуги повинен кваліфікований фахівець. Якість освіти в позашкільлі напряму залежить від кадрів! Педагог позашкільного навчального закладу – керівник гуртка, до якого приходять діти, має бути гарним співрозмовником, цікаво викладати, майстерно демонструвати власні здібності, володіти навичками психолога, постійно підвищувати свій рівень (державна кваліфікація, неформальне навчання – тренінги, майстер класи тощо). Задача директора позашкільного навчального закладу спонукати керівника гуртка до навчання, підвищення кваліфікації та надавати таку можливість.

Таким чином, рівний доступ до позашкільної освіти дітей та молоді з різних верств населення у різних регіонах є важливим питанням державної освітньої політики.

09.08.2018 р. у Міністерстві освіти і науки України була презентована Стратегія розвитку позашкільної освіти, розроблена Міжнародною асоціацією позашкільної освіти спільно із залученням представників органів законодавчої та виконавчої влади, працівників органів управління освітою, закладів освіти, вчених, громадськості України та інших держав, які займаються питаннями позашкільної освіти. Метою стратегії є підвищення якості та доступності позашкільної освіти, розширення функцій закладу позашкільної освіти в

адміністративно-територіальній одиниці як центру освітньої, соціокультурної та громадянської діяльності з урахуванням навчання впродовж життя.

Висновки та перспективи подальших розвідок наперед. Отже, подальший розвиток позашкільної освіти як важливої складової системи освіти України може бути забезпечений лише за умови постійної професійно-творчої взаємодії вчених та педагогів-практиків за підтримки державних структур. І тому, на нашу думку, проблема підвищення якості позашкільної освіти має розглядатися як в організаційно-технологічному, так і в науково-методичному та психолого-педагогічному аспектах. Також слід зазначити, що процес удосконалення організаційно-технологічних засад позашкільної освіти буде ефективним за умов постійної підтримки з боку владних структур.

Таким чином, необхідно підкреслити, що реалізація виховного потенціалу позашкільних навчальних закладів на основі сучасних психолого-педагогічних положень і методологічних основ позашкільної освіти передбачає наявність відповідної нормативно-правової основи, системи науково-методичного забезпечення, сучасної матеріально-технічної бази навчального закладу; співробітництво з іншими соціальними інститутами для реалізації соціальних функцій освіти, виховання і соціалізації дітей та молоді та для підвищення таких показників ефективності освітньої системи України як якість та доступність позашкільної освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Биковська О. В. Сучасні положення теорії та методики позашкільної освіти / О. В. Биковська // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи. Випуск 24 : збірник наукових праць / за наук. ред. О. В. Биковської. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. С. 3–8.
2. Биковська О. В. Позашкільна освіта : теоретико-методичні основи : монографія / О. В. Биковська. К. : ІВЦ АЛКОН, 2008. 336 с.
3. Вербицкий В. В. Стратегические ориентиры развития системы внешкольного эколого-натуралистического образования Украины / В. В. Вербицкий // Позашкільна освіта: стратегії, інновації, практика : [зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф.], (21-23 травня 2009 р.) / Міністерство освіти і науки України, Національний еколого-натуралістичний центр [та ін.]. Суми : ПП «Рудень С. І.». 2009. С. 6–16.
4. Литовченко О. В. Виховний потенціал позашкільних навчальних закладів : аспекти

дослідження / О. В. Литовченко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи. – Випуск 24 : збірник наукових праць / за наук. ред. О. В. Биковської. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. С. 87–91.

5. Ковбасенко Л. І. Організаційно-педагогічні основи діяльності сучасного позашкільного навчального закладу : методичний посібник / Л. І. Ковбасенко. К., 2000. 53 с.

6. Павлова Л. М. Організація методичної роботи у позашкільних навчальних закладах : метод. рекомендації / Л. М. Павлова. К., 2005. С. 3–4.

7. Позашкільна освіта в Україні : навч. посібник / за ред. О. В. Биковської. К. : ІВЦ АЛКОН, 2006. 224 с.

8. Пустовіт Г. П. Позашкільна освіта і виховання : деякі нотатки про сьогодення / Г. П. Пустовіт // Формування та розвиток творчих здібностей дітей та учнівської молоді в креативному освітньому соціумі. [Збірник матеріалів наук.практ. конф.] Кол. авт. Суми, 2008. 291 с.

9. Пустовіт Г. П. Позашкільна освіта : дидактичні основи методів навчально-виховної роботи : Монографія. Книга 2. / Г. П. Пустовіт, Л. В. Тихенко. – Суми : Університетська книга. 2008. С. 131–135.

10. Савченко Н. І. Розвиток соціального партнерства : модель «Університет – позашкільний навчальний заклад» / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи. Випуск 24 : збірник наукових праць / за наук. ред. О. В. Биковської. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. С. 144–146.

11. Сущенко Т. І. Позашкільна педагогіка : навч. посібник / Т. І. Сущенко. К. : ІСДО. 1996. 144 с.

12. Тихенко Л. В. Роль позашкільних навчальних закладів у організації вільного часу дітей і учнівської молоді / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи. Випуск 24 : збірник наукових праць / за наук. ред. О. В. Биковської. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. С. 166–170.

REFERENCES

1. By'kovs'ka, O. V. (2010). *Suchasni polozhennya teoriyi ta metody'ky' pozashkil'noyi osvity*. [Current provisions of the theory and methodology of extracurricular education]. Kiev.
2. By'kovs'ka, O. V. (2008). *Pozashkil'na osvita: teorety'ko-metody'chni osnovy*. [Extracurricular education: theoretical and methodological foundations]. Kiev.
3. Verby'czky'j, V. V. (2009). *Strategy'chesky'e ory'enty'ry razvy'ty'ya sy'stemy vneshkol'nogo ekologo-naturaly'sty'cheskogo obrazovany'ya Ukray'ny*. [Strategic guidelines for the development of the system of extracurricular

environmental education in Ukraine]. Sumy.

4. Ly'tovchenko, O. V. (2010). *Vy'xovny'j potencial pozashkil'ny'h navchal'ny'h zakladiv : aspekty doslidzhennya*. [Educational potential of out-of-school educational institutions: aspects of research]. Kiev.

5. Kovbasenko, L. I. (2000). *Organizacijno-pedagogichni osnovy' diyal'nosti suchasnogo pozashkil'nogo navchal'nogo zakladu*. [Organizational and pedagogical bases of modern extracurricular school activity]. Kiev.

6. Pavlova, L. M. (2005). *Organizaciya metody'chnoy roboty' u pozashkil'ny'h navchal'ny'h zakladah*. [Organization of methodological work in out-of-school educational establishments]. Kiev.

7. *Pozashkil'na osvita v Ukrayini* (2006). [Extracurricular education in Ukraine]. Kiev.

8. Pustovit, G. P. (2008). *Pozashkil'na osvita i vy'hovannya : deyaki notatky' pro s'ogodennya*. [Extracurricular education and upbringing: some notes on the present]. Sumy.

9. Pustovit, G. P. (2008). *Pozashkil'na osvita : dy'dakty'chni osnovy' metodiv navchal'noy'novoy roboty'*. [Extracurricular education: didactic foundations of methods of educational work]. Sumy.

10. Savchenko, N. I. (2010). *Rozvy'tok social'nogo partnerstva : model' «Universytet – pozashkil'ny'j navchal'ny'j zaklad»*. [Development of social partnership: model «University – Extracurricular institution»]. Kiev.

11. Sushenko, T. I. (1996). *Pozashkil'na*

pedagogika. [Extracurricular Pedagogy]. Kiev.

12. Ty'henko, L. V. (2010). *Rol' pozashkil'ny'h navchal'ny'h zakladiv u organizaciyi vil'nogo chasu ditej i uchniv's'koyi molodi*. [The role of extracurricular educational institutions in the organization of free time for children and students]. Kiev.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

САВЧЕНКО Наталія Сергіївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: теорія і практика освіти молоді у зарубіжних країнах та в Україні.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SAVCHENKO Nataliia Serhiivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of Pedagogy and Educational Management, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Circle of research interests: sphere of scientific and research interests: the theory and practice of the youth's education in the West European countries and Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 25.11.2020 р.

УДК 378: 147

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-190-211-216

КАРАПЕТЯН Аліна Овіківна –

кандидат наук з державного управління, старший викладач кафедри англійської мови

Національного університету «Кієво-Могилянська академія»

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7614-9838>

e-mail: planetka1982@gmail.com

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК ШЛЯХ ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У контексті реформ Болонського процесу можливість працевлаштування є своєрідним індикатором якості освіти, який також свідчить про її окупність. Вважають, що заклади вищої освіти мають стати виробниками освітніх послуг, конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринках. Реформування вищої освіти передбачає підготовку фахівців, які не лише володіють певною сукупністю знань та умінь, а й здатні виконувати комплексні завдання, критично мислити, працювати в команді, мати навички управління, емоційний інтелект, тощо. Отже, актуальним завданням стає запровадження

компетентісного підходу, де компетентність розглядається як здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зазначити, що з часів реформування системи вищої освіти України згідно з принципами Болонського процесу питання працевлаштування випускників вивчалось науковцями, що знайшло відображення в роботах С. І. Бандур, Е. М. Лібанової, В. І. Лугового, Ю. В. Сухар-